

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

44

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-23-0

2003 11 10

9395458

BRNO 2003

280, -

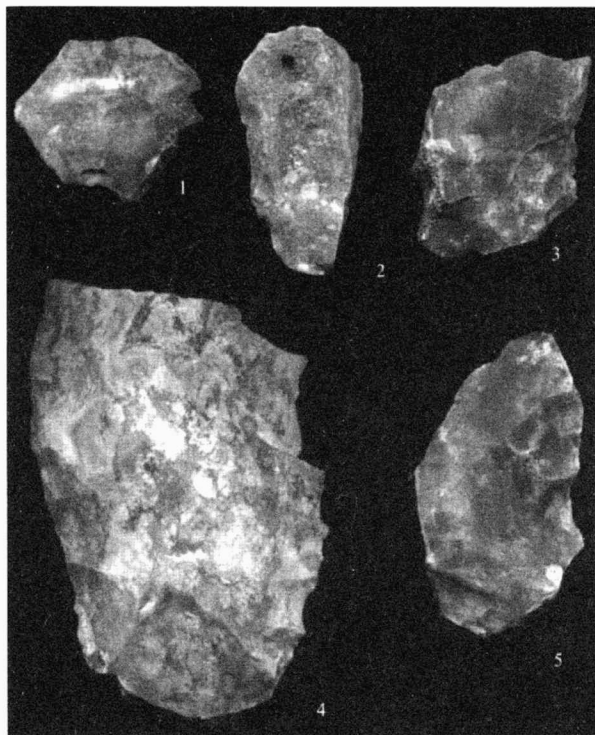
PŘEHLED VÝZKUMŮ 44

Vydává:	Archeologický ústav AV ČR Brno Královopolská 147, 612 00 Brno E-mail: infor@iabrno.cz
Odpovědný redaktor:	doc. PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.
Redakce a příprava pro tisk:	Ing. Petr Škrdla, PhD., Mgr. Balázs Komoróczy, PhDr. Lubomír Šebela, CSc., PhDr. Jiří Doležel, Dana Gregorová, Alice Del Maschio
Na titulním listě:	Středověký hrádek Vratěnin, okr. Znojmo. Foto: Miroslav Bálek
Tisk:	Bekros
Náklad:	350 ks

© 2003 by the Authors.

All rights reserved.

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

Obr. 25. Moravský Krumlov IV. Výběr nálezů.
Moravský Krumlov IV. Selected finds.

Moravský Krumlov IV-1 (eventuálně i Moravský Krumlov IV-4) a zřetelně paralelizovala stratigrafické sekvence mezi jmenovanými lokalitami tak, aby bylo prosto dalších rozporů a spekulací.

Stanice Moravský Krumlov IV se nachází v oblasti velice intenzivního zejména mladopaleolitického osídlení, které bylo až donedávna známo výlučně z povrchových sběrů. Díky novým výzkumům byla objevena nejen stratifikovaná, nejspíš mladopaleolitická (szeletienská) stanice, ale v jejím podloží také tři středopaleolitické vrstvy, a to v takové hloubce, že je možné uvažovat o tom, že se analogicky i na jiných místech mohou nalézat pozůstatky velice intenzivního středopaleolitického osídlení tohoto regionu, jak naznačují výsledky drobných sondáží například na stanicích Jezeřany II, IV, Vedrovce III a mnohé další (Neruda – Nerudová – Oliva, v přípravě).

Díky novým nálezům máme doklady o velmi intenzivním kontinuálním využívání krajiny a zejména kamenné suroviny,

kteřou poskytuje, minimálně od středního paleolitu až po dobu laténskou.

Zdeňka Nerudová, MZM Brno

Literatura:

Neruda, P. – Nerudová, Z. – Oliva, M. (v přípravě): Výsledky sondáží na paleolitických lokalitách na východních svazích Krumlovského lesa.

Resumé

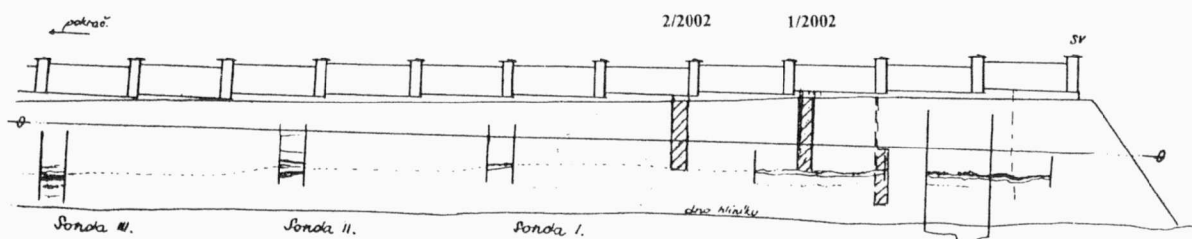
This article presents a preliminary report concerning a systematic excavation of the site of Moravský Krumlov IV. The excavation yielded a collection of workshop-type industry, including several tools: the half-products of bifacial tools, bifacial leaf-point fragment, the sidescraper and the bifacial knife. A final report is in preparation (Neruda – Nerudová – Oliva, in preparation).

PŘEROV (k. ú. Předmostí u Přerova, okr. Přerov)

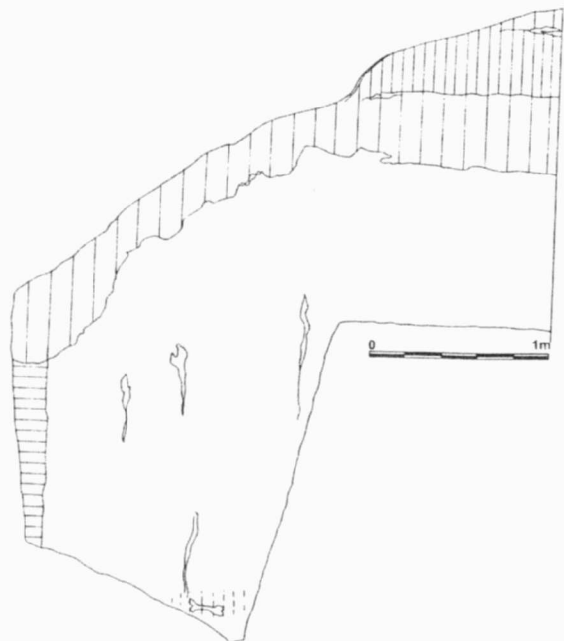
Lokalita Ib – Hřbitov. Paleolit. Zjišťovací výzkum pro budování terénní expozice.

Na základě rozhodnutí města Přerova probíhaly v roce 2002 přípravné práce pro vybudování terénní archeologické expozice na paleolitické lokalitě Předmostí Ib, která by doplnila novou výstavu Pravěk Přerovska v Muzeu Komenského autentickým výřezem archeologické vrstvy. Vzhledem ke známé a složité historii klasické lokality I (která zde vyústila ve zničené podstatné části velkého loveckého sídliště) zbývá pro expozici tohoto typu okraj sprašového bloku dosud chráněného hřbitovem. Z architektonického hlediska jsou k dispozici tři studie stavby zapuštěné do svahu hřbitova, jejichž řešení ovšem nezohledňovalo reálnou polohu archeologického souvrství. Proto jsme na podzim 2002 přistoupili ke zjišťovací sondáži.

V našem zájmovém prostoru postupně sondažovali již H. Schwabedissen, B. Klíma a J. Svoboda, šlo tedy nejen o ověření původního průběhu vrstev, ale také o to, abychom se vyhnuli sondám předchozím. V návaznosti na dokumentaci B. Klímy (obr. 26) jsme do svahu zapustili dvě úzké sondy 1/2002 a 2/2002 a současně jsme očistili i profil původní sondy a provizorní expozice B. Klímy. Sled vrstev v obou sondách byl v podstatě identický (obr. 27): pod zhruba 0,8-1 m recentní půdy, resp. navážky následovalo souvrství poslední würmské spraše. Na kulturní vrstvu jsme narazili v hloubce cca 2,5-

Obr. 26. Přerov-Předmostí Ib. Okraj hřbitova s vyznačením polohy sond B. Klímy a našich sond 1-2/2000 (šrafovane).
Přerov-Předmostí Ib. The cemetery wall with localisation of the B. Klíma's trenches and our trenches 1-2/2000 (hatched).

Obr. 27. Přerov-Předmostí Ib. Profil sondy I/2002. Shora dolů: Navázka a recentní půda (šrafury), poslední würmská spraš, na bazi poloha archeologické vrstvy. Vlevo okraj sondy B. Klímy. Přerov-Předmostí Ib. The profile of the I/2002 trench. From top to bottom: fill and recent soil (hatched), last würmian loess, at its base the archaeological layer. Left – B. Klíma's trench boundary.

3,4 m pod současným povrchem u hřbitovní zdi; její průzkum již nebyl cílem našeho výzkumu.

Výzkum ukázal, že v prostoru připravovaném pro výstavbu památníku dosud autentické kulturní vrstvy existují.

*Jiří A. Svoboda, AÚ AV ČR Brno
Aleš Drechsler, M Komenského Přerov*

Literatura:

- Klíma, B. 1973: Archeologický výzkum paleolitické stanice v Předmostí u Přerova v r. 1971. Památky archeologické 64, 1-23.
- Svoboda, J. 2001: K analýze velkých loveckých sídlišť: Výzkum v Předmostí v roce 1992. Archeologické rozhledy 53, 431-443 (s příspěvkem M. Nývltové-Fišákové a E. Drozdové).

Resumé

As a first step in the prepared construction of an authentic field exposition, the test excavation at the classical site Předmostí I in 2002 aimed to revise and precise the location of archaeological layers.

PŘIBICE (okr. Břeclav)

Přibice I. „Slaniskový kopec“. Starý paleolit. Sídliště. Povrchový průzkum. Uložení: MZM Brno.

V průběhu 60. let min. stol. objevil Václav Effenberger (1919-2002), externí spolupracovník ÚA MZM, na Moravě staropaleolitické valounové industrie v blízkém okolí svého bydliště v Přibicích na jižní Moravě. Obec leží na rozlehlé plošině staropleistocenní syrovicko-ivaňské terasy, jejíž báze se nachází asi 30 m nad hladinou dnešních řek Jihlavy a Svatky a v prostoru paleolitických lokalit Přibice I a II se povrch pohybuje mezi 198 a 205 m n.m. Údolí těchto řek omezují plošinu na z. a v., k soutoku obou dochází jv. od obce Ivaň, asi 6 km jv. od Přibic. Lokalita Přibice I se rozkládá jv. obce v trati Slaniskový kopec a Přibice II s. obce v trati Vinohrady. Štěrkopísčítá akumulace syrovicko-ivaňské terasy není příliš mocná a dosahuje v prostoru lokality Přibice I 5,8 m (podle vrtu V-25, Zeman in Valoch et al. 1978). Spočívá na miocenních sedimentech buď téglových (s. od obce), nebo klastických (štěrkopísky j. od obce). Srovicko-ivaňská terasa je součástí tzv. mladšího štěrkopísčitého pokryvu (Zeman 1974a, b), k němuž náleží také tuřanská terasa u Brna.

V Přibicích I jsou štěrkopísky kryty pouze holocenní omíci, takže jsou v hojně míře vyorávány a valouny vytvářejí na povrchu takřka souvislou pokrývku. V letech 1975-1976 byla přechodně ve v. svahu Slaniskového kopce vyhloubena rozsáhlá jáma, v níž se těžily miocenní sedimenty pro nějaké stavební účely. V této jámě bylo možno sledovat poměrně dlouhý profil, v němž byl odhalen významný stratigrafický detail. Na povrchu fluvialní terasy byly místy krygenními procesy do štěrku vmšeny relikty nějaké intenzivní fosilní půdy, z níž byl vzat vzorek a předán L. Smolíkové na mikromorfologickou analýzu. Výsledek byl příznivý. Jedná se o půdu typu ferreto, jejíž vznik je možno časově zařadit nejpozději do přechodu ze spodního do středního pleistocénu (Smolíková in Valoch et al. 1987), což představuje cromerský komplex (Zeman in Valoch et al. 1987).

První kolekce sběrů V. Effenbergera z Přibic, obsahující 324 klasifikovatelných artefaktů, byla podrobně publikována (Valoch et al. 1978) a nachází se ve sbírkách OM v Mikulově. Publikace dalších nálezů spolu s kolekcemi z Přibic II a jiných lokalit v blízkém okolí pak následovaly (Valoch 1982, 1983, 1984, 1986). V těchto industriích převažují jednofací sekáče (choppers) s jedním a více negativy úštěpů z jednoho směru na dorzální straně, jimiž je vytvořena ostrá laterální hrana, poněkud méně je dvoufáčích sekáčů (chopping-tools), kde je ostří vytvořeno oboustranným opracováním. Některé jednostranně opracované valouny je možno klasifikovat jako drasadla. Vzácně, avšak ve všech větších kolekcích se objevují bifasy skutečné, i když jednoduše opracované a masivní pěstní klíny. Významná, třebaže ne příliš početná je skupina jader, mezi něž můžeme počítat polyedry, více či méně po celé ploše z různých směrů obité valouny a épannelés s jednou opracovanou plochou z různých směrů, kromě různých nepravidelných tvarů s malým počtem úštěpových negativů.

Úštěpů se nachází zpravidla málo, což je způsobeno vlivem přírodních podmínek. Povrch všech valounových artefaktů je ohlazen a více či méně zaoblen eolickou činností, tj. větrem unášeným jemným pískem a spraš. Je-li takový malý kortikální úštěp eolicky obroušen, jsou jeho arteficiální znaky natolik setřeny, že je neodlišitelný od přirozených oblázků. Proto lze spolehlivě rozlišit pouze větší úštěpy s výrazným bulbem, úderovou ploškou a v optimálním případě také s negativy předchozích odštěpů na dorzální straně. Některé takové úštěpy jsou